

ČESKÁ PEDOLOGICKÁ SPOLEČNOST CZECH SOCIETY OF SOIL SCIENCE

Sekretariát: Univerzita Palackého v Olomouci
Přírodovědecká fakulta
Katedra ekologie a životního prostředí
17 listopadu 12
779 00 Olomouc

Tel.: 585 634 550
607 115 651
E-mail:
borivoj.sarapatka@seznam.cz
Konecna.jana@vumop.cz.cz
Internet: <http://www.pedologie.cz>

**Vážený pan
Mgr. Petr Hladík
ministr životního prostředí**

22. 3. 2024

Věc: vládní návrh zákona o ochraně zemědělského půdního fondu

Vážený pane ministře,

v současné době je v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR projednáván vládní návrh zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů. Stanovisko České pedologické společnosti (ČPS) jsme v rámci připomínkového řízení zaslali 20. 6. 2022 a následně pak 27. 3. 2023. Nyní se při projednávání tohoto zákona objevují další pozměňující návrhy, a to zejména v souvislosti se záborů půdy. Tyto návrhy počítají s desetiletým přechodným obdobím – tzn., že během těchto 10 let bude možné zabírat tu nejbonitnější půdu prakticky bez omezení. Nedá se tedy předpokládat, že v případě schválení těchto pozměňujících návrhů dojde v nadcházejícím období ke snížení záborů, a to zejména těch nejkvalitnějších půd, které chtěli tvůrci zákona v průběhu přípravy tohoto dokumentu prioritně ochránit. Při zábořích a následném budování různých druhů staveb bychom měli brát v úvahu nejen otázky ekonomické, zaměstnanosti atd., ale i důsledky těchto záborů, kdy při trvalé ztrátě půdy dochází ke zničení produkčních i ekologických funkcí půd, je nutné brát v úvahu to, že půda má význam při snížení vlivu klimatických změn, je v ní „uskladněno“ cca 4 mld. t. uhlíku, při zábořích dochází ke změně krajinného rázu, sníží se biodiverzita území, mohou se zintenzivnit lokální povodně atd., atd. V současnosti máme v ČR 147 průmyslových zón, o jejichž využitelnosti nejsou podle našeho názoru přesné informace, využitelnost nad 50 % je ale u nich považována již za velmi dobrou.

Lze pochopit určitý nevyhnutelný zábor bonitnějších půd při budování liniových strategických staveb (např. dopravních a energetických) uvedených v zákoně 416/2009 Sb., o urychlení výstavby strategicky významné infrastruktury. U ostatních

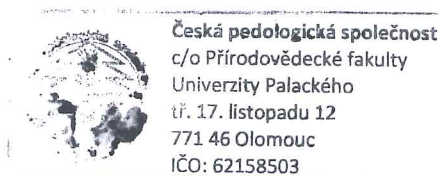
staveb (např. uvedených v pozměňovacím návrhu – pro obchod, skladování) s tímto však nelze souhlasit. Jaká jsou možná řešení?

- Prioritou předcházející vlastnímu zabírání půdy by měla být důkladná analýza využití průmyslových zón a v koncepcích jednotlivých krajů i ČR by měly být zhodnoceny jednotlivé rozvojové plochy a tyto následně komplexně posouzeny z různých pohledů, vč. plnění ekosystémových služeb.
- Větší využívání brownfieldů, kdy jejich národní databáze v ČR (MPO) mapující nevyužité lokality (průmyslové, zemědělská, vojenské apod.) zahrnuje cca 4000 brownfieldů (2023) potenciálně vhodných pro investice. Samostatnou kategorií jsou zemědělské brownfieldy, v rámci nichž bylo podle výzkumných zpráv (VÚMOP, v.v.i.) v posledních 6ti letech posouzeno cca 3000 potenciálních lokalit a každoročně je zařazeno 100 – 400 těchto lokalit mezi vhodné pro jejich regeneraci, čili uskutečnění podnikatelských záměrů v oblasti zemědělských činností.
- Když už je nutné zemědělskou půdu zabírat k nezemědělským účelům, měla by být využita přednostně půda s nižší bonitou. Tomu tak v současnosti není, což lze zjistit např. ze statistik rozsahu zemědělské půdy v bonitních třídách a z % odnímání půd v rámci jednotlivých bonitních tříd. Asi i proto tvůrci zákona chtěli kvalitnější zemědělské půdy více chránit a brát jako jejich prioritu plnění funkcí, pro které jsou tyto půdy určeny.

Po prostudování vývoje zákona v duchu pozměňujících návrhů nedoporučujeme z odborného hlediska tento přijímat a až do vyjasnění koncepčních otázek s respektováním mezinárodního kontextu ochrany půdy, kdy je intenzivně diskutováno zamezení nebo co největší omezení ztráty schopnosti půdy poskytovat rozmanité ekosystémové služby, včetně produkce potravin, doporučujeme pracovat raději se zákonem stávajícím. Zároveň Vám, vážený pane ministře, sděluji, že jsme jako společnost sdružující odborníky v oblasti věd o půdě připraveni pomoci při konzultacích a expertízách v oblasti pedologie a ochrany půdy v krajinném prostoru.

S pozdravem

Prof. Bořivoj Šarapatka
předseda ČPS

Na vědomí: Ing. Jana Krutáková, předsedkyně výboru pro životní prostředí PSP